

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ -
«ΒΕΛΟΥΔΙΝΟΣ» ΕΚΒΙΑΣΜΟΣ**

**ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΚΑΙ ΕΝΑΤΟΣ
ΤΟΥΡΚΟΣ ΖΗΤΑ ΑΣΥΛΟ**

17/02-02/03/2017 | 3066 ΤΕΥΧΟΣ

2,90 €

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΡΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι εκλογές σε Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία κρίνουν το μέλλον της Ελλάδας
Το καλό σενάριο με Σουλτς και Μακρόν, η πιθανή επικράτηση των ακραίων
και οι αστάθμητοι παράγοντες Τραμπ και Brexit

**ΠΟΙΟΙ ΚΙΝΟΥΝ
ΤΟ ΨΕΥΔΕΠΙΓΡΑΦΟ
«ΜΕΤΩΠΟ ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ»**

**ΤΟ ΝΑΤΟ
ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ
ΓΙΑ ΥΒΡΙΔΙΚΟ
ΠΟΛΕΜΟ**

ISSN 1792-0875
9177792-087005

ΣΤΕΛΙΟΣ ΛΟΥΜΑΚΗΣ

Πρόεδρος του Συνδέσμου Παραγωγών Ενέργειας με Φωτοβολταϊκά (ΣΠΕΦ)

«ΤΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΘΑ ΔΩΣΟΥΝ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΙΩΡΓΟ ΑΥΤΙΑ

Τη ΔΕΗ βάζει στο στόχαστρό του, με τη συνέντευξη που παραχωρεί στα «Επίκαιρα», ο Στέλιος Λουμάκης, πρόεδρος του Συνδέσμου Παραγωγών Ενέργειας με Φωτοβολταϊκά (ΣΠΕΦ). Ο ίδιος υπογραμμίζει, άλλωστε, τις απώλειες που έχουν οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) λόγω της παρακράτησης των χρημάτων τους από την Επιχείρηση – όπως χαρακτηριστικά σημειώνει, τα ληξιπρόθεσμα έξι μηνών έχουν φτάσει τα 840 εκατ. ευρώ. Ο κ. Λουμάκης προβαίνει, ωστόσο, και σε μια γενικότερη κριτική του τρόπου που επέλεξε να διαχειριστεί το μέλλον της ΔΕΗ η κυβέρνηση, αμφισβητώντας ανοιχτά τη βιωσιμότητά της.

Ποια είναι η κατάσταση στα φωτοβολταϊκά σήμερα και ποιο εκτιμάτε ότι θα είναι το μέλλον τους, όπως και γενικώς των ΑΠΕ, στη χώρα μας;

Συνολικά για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας που λειτουργούν σήμερα στη χώρα μας –φωτοβολταϊκά, αιολικά, μικρά υδροηλεκτρικά, βιομάζα κ.λπ.– στα χαρτιά δεν υφίσταται πουθενά πρόβλημα.

Βρισκόμαστε, δηλαδή, σε μια περίοδο που οι δομικές αδυναμίες, οι στρεβλώσεις και οι αστοχίες του συστήματος στη χονδρεμπορική αγορά και τον Ειδικό Λογαριασμό ΑΠΕ του ΛΑΓΗΕ, απ' όπου πληρώνονται οι ανανεώσιμοι παραγωγοί, έχουν λογιστικά θεραπευτεί, υπό την έννοια ότι δεν υπάρχουν πλέον ελλείμματα. Αυτό δεν ήταν καθόλου εύκολο ούτε αυτονότο, αλλά με συστηματική, επίπονη και πάνω απ' όλα επιστημονική δουλειά από το 2013 και μετά νομίζω ότι καταφέραμε να πείσουμε την πολιτεία για τις μεταρρυθμίσεις που ήταν ανάγκη να νομοθετηθούν, ασχέτως πολιτικών αποχρώσεων.

Διαβάζοντας τα δεζτία Τύπου του Συνδέσμου σας, ωστόσο, βλέπω ότι οι ανανεώσιμοι παραγωγοί είναι απήλωτοι έξι μήνες από τον ΛΑΓΗΕ. Τι δεν πάει σωστά και πηγαδικά εικόνα δεν συμβαδίζει με την υγιή λογιστική που μόλις αναφέρατε;

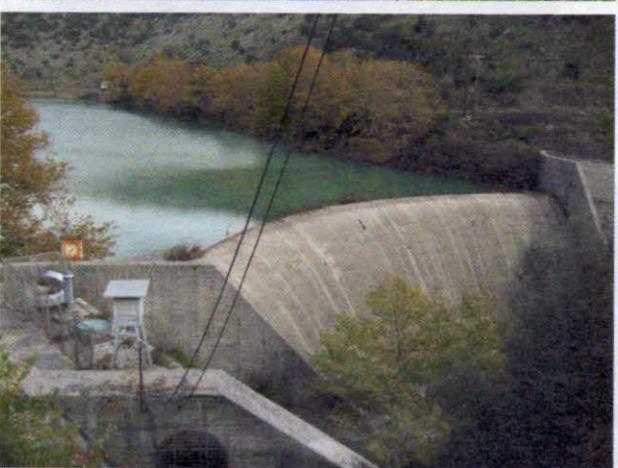
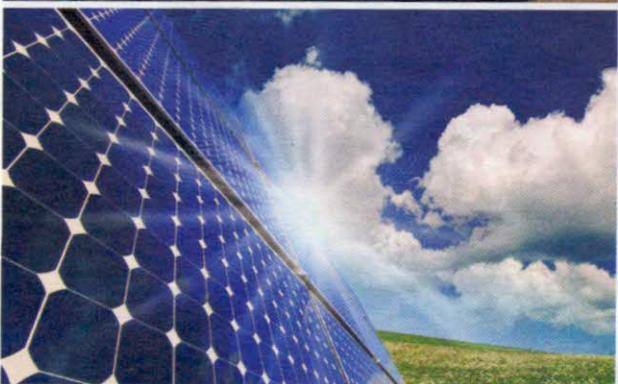
Δυστυχώς, η ρήση σύμφωνα με την οποία «όταν οι αριθμοί ευημερούν, οι άνθρωποι υποφέρουν» φαίνεται ότι δεν μας αφήνει «ήσυχους»... Παρ' όλα αυτά, το ταμεια-

κό πρόβλημα που υπάρχει στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δεν είναι πρόβλημα των ΑΠΕ ούτε και οφείλεται σε αυτές. Αντίθετα, για πρώτη φορά ξεπροβάλλουν απειλητικά τα προβλήματα του «μεγάλου ασθενή» της αγοράς, που δεν είναι άλλος από τη ΔΕΗ και που, δυστυχώς, μετακυλίονται ασύμμετρα και σχεδόν αποκλειστικά σε βάρος των ΑΠΕ.

Εννοείτε μήπως τους ήπιξιπρόθεσμους λογαριασμούς 2,7 δις ευρώ που έχει απήλωτος η Επιχείρηση από τους καταναλωτές;

Οι απήλωτοι λογαριασμοί έχουν, νομίζω, υπερπροβληθεί ως πρόβλημα της ΔΕΗ, όχι άδικα βεβαίως, αλλά έχω την αίσθηση ότι το μέτωπο αυτό έχει κατασταλεί μετά από χρόνια απραξίας και λαϊκισμών του τύπου «Δεν Πληρώνω». Το ρεύμα μπορεί να είναι αγαθό, πλην όμως είναι και προϊόν με σαφές και αμείλικτο κόστος παραγωγής. Εντούτοις, αφενός η συγκυριακά αυξημένη κερδοφορία της Επιχείρησης τα τελευταία τρία χρόνια ένεκα των πολύ χαμηλών τιμών πετρελαίου και φυσικού αερίου, που τη βοήθησαν να μπορέσει να εγγράψει

Όπως τονίζει ο Στ. Λουμάκης, ο ΑΠΕ δεν μπορούν να ανεκτούν την παρακράτηση των χρημάτων που τους αναλογούν από τις πληρωμές των καταναλωτών.

προβλέψεις συνολικά 1,7 δις ευρώ για τα ανείσπρακτα αυτά χωρίς να παράγει λογιστικές ζημιές, και αφετέρου το γενναίο πρόγραμμα ρυθμίσεων με εκπτώσεις στους λογαριασμούς, ώστε να παραμένουν οι πελάτες στο εξής συνεπείς, έχουν σταθεροποιήσει την κατάσταση.

Αν η ΔΕΗ καιάφερε να διευθετήσει, όπως ήλετε, το πρόβλημα των μηκινόθεσμων, γιατί δεν πήγανονται οι ΑΠΕ;

Η ΔΕΗ, όπως όλοι γνωρίζουμε,

είναι μια καθετοποιημένη επιχείρηση. Στη λιανική ρεύματος απολαμβάνει μερίδιο 88%, δηλαδή περίπου μονοπωλίου. Στην ηλεκτροπαραγωγή τα πράγματα είναι πιο ισορροπημένα, αφού εκεί το μερίδιό της κυμαίνεται στο 50%, διατηρεί, ωστόσο, αποκλειστικότητα πρόσβασης στους λιγνίτες και στα μεγάλα υδροηλεκτρικά, που έχουν και το χαμηλότερο κόστος παραγωγής. Αντίθετα, οι ιδιώτες ηλεκτροπαραγωγοί περιορίζονται στο φυσικό αέριο και τις ΑΠΕ. Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα μερίδια στη λιανική οφείλουν να εξισορροπηθούν, δηλαδή κανείς παίκτης να μην υπερβαίνει μέχρι το τέλος του 2019 το 50%. Αυτό σημαίνει ότι η ΔΕΗ πρέπει να μειώσει το μερίδιο, άρα και τις λιανικές πωλήσεις της, περίπου στο μισό απ' ότι είναι σήμερα.

Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, καθετοποιημένες επιχειρήσεις διαχωρίζονται συνήθως κάθετα, ώστε να παραχθούν πρόσθετες, υγιείς σε διάρθρωση υποδομές και οικονομικά πάλι κάθετες επιχειρήσεις, που εν συνεχείᾳ θα ανταγωνίζονται μεταξύ τους προς όφελος του καταναλωτή. Δυστυχώς όμως στη χώρα μας, αντίθετα με τη διεθνή πρακτική, επιχειρείται κάτι μάλλον αδόκιμο από την παρούσα κυβέρνηση. Σύμφωνα με όσα νομοθετήθηκαν, η ΔΕΗ είναι υποχρεωμένη να χάνει μερίδιο αγοράς ώστε να πέσει στο 50% στο τέλος του 2019 και παράλληλα, κρατώντας όλες τις λιγνιτικές υποδομές, τα κόστη και τους εργαζομένους της, να πουλά στους ανταγωνιστές της μέσα από τις δημοπρασίες NOME το λιγνιτικό της ρεύμα 33% κάτω του πλήρους κόστους παραγωγής του, ώστε να τους «βιοθήσει» να την ανταγωνιστούν και να της πάρουν το μισό μερίδιο αγοράς. Στόχος της επιλογής αυτής ήταν να μην πουλήσει η ΔΕΗ περιουσιακά της στοιχεία, δηλαδή κάποιες λιγνιτικές και υδροηλεκτρικές της μονάδες.

με την εφαρμογή αυτής της ήτοι;

Με τη λύση που επέλεξε η κυβέρνηση δρομολογείται μια ΔΕΗ με μισό τζίρο και περίπου ολόκληρα τα κόστη της. Ο κύκλος εργασιών της ΔΕΗ ετησίως είναι 5,5 δις ευρώ και τα κόστη της προ προβλέψεων και φόρων 4,8 δις. Οδεύουμε, λοιπόν, προς μια ΔΕΗ με 2,7 δις τζίρο, αλλά για τη μείωση του κόστους της, για το πώς θα «προσγειωθεί» σε βιώσιμα επίπεδα, δεν υπάρχει ο παραμικρός σχεδιασμός. Το μόνο που θα εξοικονομήσει η ΔΕΗ από τη μείωση του μεριδίου της στη λιανική είναι το ρεύμα που αγόραζε από τρίτους παραγωγούς για το υπερβάλλον της παραγωγής της πελατολόγιο. Σας υπενθυμίζω ότι η ΔΕΗ έχει μερίδιο στη λιανική 88%, αλλά στην παραγωγή μόνο 50%, οπότε, μειουμένων των πωλήσεών της, θα εξοικονομήσει κόστος για αγορές ρεύματος της τάξης του 1,2 δις ευρώ. Άρα το προ προβλέψεων και φόρων νέο κόστος της αναμένεται να μειωθεί από τα 4,8 δις στα 3,6 δις ευρώ. Και πάλι όμως, όπως βλέπουμε, θα ξεπερνά τα μεικτά έσοδά της από τις πωλήσεις των 2,7 δις ευρώ που θα συρρικνωθούν. Οδεύουμε, δηλαδή, προς τη μετατροπή της ΔΕΗ σε εξ ορισμού προβληματική επιχείρηση, που μπορεί μεν να μην πουλήσει περιουσιακά της στοιχεία, νομοτελειακά όμως η συνολική της αξία θα εκμηδενιστεί και αυτό θα συμπαρασύρει τα πάγια και τους εργαζομένους της. Αντίθετα, αν πουλούσε ως «πακέτο» σε ιδιώτες μέρος του πελατολογίου της ώστε να μειωθεί η παρουσία της στη λιανική, μαζί με κάποια εργοστάσια, συμπεριλαμβανομένου του ανθρώπινου δυναμικού που αυτά απασχολούν, θα πετύχαινε ταυτόχρονα όλους τους στόχους και επιπλέον θα εισέπραττε και χρήματα.

Τι εννοείτε;

Για του λόγου το αληθές, οι αγορές αντιλαμβανόμενες τις λανθασμένες επιλογές που δρομολογήθηκαν, αποτιμούν πιωτικά τη συνολική χρηματιστηριακή αξία της ΔΕΗ, μόλις στα 600 εκατ. ευρώ, όταν το

ενεργητικό της Επιχείρησης είναι 17 δις ευρώ. Η ΔΕΗ, μάλλον αρνούμενη την πραγματικότητα, προχωρεί στην επένδυση και νέας λιγνιτικής μονάδας, αυτή της Πτολεμαΐδας 5, προϋπολογισμού 1,4 δις ευρώ, εκταμιεύοντας το προηγούμενο εξάμηνο περί τα 600 εκατ. ευρώ γιατον σκοπό αυτό, «στεγνώνοντας» τη ρευστότητά της και, φυσικά, αποστερώντας χρήματα από τους προμηθευτές της, όπως οι ΑΠΕ, που οι υπερημερίες τους εκτοξεύτηκαν, αφού δεν πληρώνονται για το ρεύμα που της πούλησαν. Και, μάλιστα, όλα αυτά για να πωλεί εν συνεχεία το λιγνιτικό ρεύμα της Πτολεμαΐδας 5 κάτω του κόστους, μέσα από τα NOME, στους ανταγωνιστές της. Αντί, επομένως, να συμβαίνει ο παραλογισμός αυτός, θα έπρεπε οι ιδιώτες ανταγωνιστές της να αφεθούν να φτιάξουν εκείνοι, με δικά τους χρήματα και δάνεια, απευθείας τη νέα μονάδα και έτσι η ΔΕΗ να απαλλαγεί ταυτοχρόνως και από τις προβληματικές δημοπρασίες NOME.

Μπορείτε να μας πείτε σε επίσημα βάσον οι λογαριασμοί ρεύματος των καταναλωτών σε τι ύψος διαμορφώνονται και τι μέρος αφορά πραγματικά στο ρεύμα;

Με βάση τα στοιχεία του 2016, περίπου 5 δις ευρώ αφορούν στο ανταγωνιστικό σκέλος των λογαριασμών, 1 δις αφορά σε τέλη χρήσης δικτύου και συστήματος για τη μεταφορά του ρεύματος αυτού, 850 εκατ. ευρώ στις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ), δηλαδή στο πρόσθετο κόστος που πληρώνουμε όλοι μας ώστε τα μη διασυνδεδεμένα με την ήπειρωτική χώρα νησιά να απολαμβάνουν ίδιο και όχι ακριβότερο τιμολόγιο παρά την ακριβή πετρελαϊκή εκεί παραγωγή τους, και επίσης στη συνεισφορά όλων μας ώστε οι ευάλωτοι καταναλωτές του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου να έχουν ρεύμα σε προνομιακές τιμές, ΕΤΜΕΑΡ 0,95 δις, ώστε να αποπληρώνεται με διακριτό τρόπο η παραγωγή των ΑΠΕ, και τέλος ΕΦΚ περί τα 120 εκατ. ευρώ.

Επί της ουσίας τώρα, νομίζω ότι όλοι αντιλαμβανόμαστε πως από τα χρήματα αυτά το ανταγωνιστικό σκέλος, τα ΥΚΩ αλλά και το ΕΤΜΕΑΡ αφορούν πραγματικά στο ρεύμα, ενώ τα τέλη δικτύου και συστήματος στη μεταφορά του. Μάλιστα, ο πρόσφατος νόμος 4414/2016 έθεσε τις βάσεις για τη σταδιακή ενσωμάτωση του ΕΤΜΕΑΡ στο κόστος των προμηθευτών -δηλαδή στο ανταγωνιστικό σκέλος των λογαριασμών-, αφού τόσο η ΡΑΕ όσο και το ΣτΕ το έχουν αναγνωρίσει ως κόστος ρεύματος που πούλησαν οι προμηθευτές στους πελάτες τους και, μάλιστα, στρεβλά υπερτιμήμενό, αίροντας τοιουτοτρόπως μια σημαντική στρέβλωση στον τρόπο τιμολόγησης του ηλεκτρικού. Σε αυτά τώρα τα 7,8 δις εφαρμόζεται και ΦΠΑ 13%, που δίνει 1 δις ακόμη. Συνεπώς, από τα 8,8 δις αυτά, τα 6,8 είναι αμιγώς ρεύμα, ήτοι το 77% περίπου. Χαμηλότερα ποσοστά που ακούγονται κατά καιρούς στην αγορά αναφέρονται είτε στη βάση συνυπολογισμού και των δημοτικών τελών, τελών EPT κ.λπ., που συνυπάρχουν στους λογαριασμούς, είτε λόγω της άγνοιας τι είναι οι ΥΚΩ και το ΕΤΜΕΑΡ που εσφαλμένα δεν τα συμπεριλαμβάνουν στο ρεύμα.

Μας περιγράψατε μια ζωφερή κατάσταση. Τι βλέπετε για τις ΑΠΕ και τα φωτοβολταϊκά μέσα σε αυτό το τοπίο;

Οι ΑΠΕ οπωσδήποτε δεν μπορούν να ανεχτούν την παρακράτηση των χρημάτων που τους αναλογούν από τις πληρωμές των καταναλωτών. Τα ληξιπρόθεσμα έχι μηνών που οφείλονται συνολικά στις ΑΠΕ έχουν φτάσει τα 840 εκατ. ευρώ, οπότε το επόμενο διάστημα η πίεση μας προς τον ΛΑΓΗΕ, που ως χρηματιστήριο ενέργειας αγοράζει το ρεύμα μας για να μεταπωληθεί εν συνεχείᾳ στις εταιρείες λιανικής, της ΔΕΗ συμπεριλαμβανομένης, θα αυξηθεί. Οι καταναλωτές, παρά τα προβλήματα, έχουν ανταποκριθεί ικανοποιητικά στα προγράμματα ρυθμίσεων οφειλών, οπότε δικαιολογίες δεν υπάρχουν. Όλα αυτά που σας ανέλυσα γίνονται για να κρα-

«Η ΔΕΗ, ΜΑΛΛΟΝ ΑΡΝΟΥΜΕΝΗ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΠΡΟΧΩΡΗΣΕ ΣΕ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΛΙΓΝΙΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ. ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕ 600 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ ΚΑΙ “ΣΤΕΓΝΩΣΕ” Η ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ».

τηθούν τα υφιστάμενα εν λειτουργία έργα ΑΠΕ σε ελληνικά χέρια και έτσι να συνεχίσουμε να παράγουμε εμείς οι Έλληνες το «πράσινο» ρεύμα που καταναλώνουμε. Αλίμονο αν συμβεί διαφορετικά, οπότε τα χρήματα που πληρώνουμε ως καταναλωτές στους λογαριασμούς μας θα καταλήγουν στο εξωτερικό. Σε ότι αφορά σε νέες επενδύσεις, τα πράγματα είναι όντως δύσκολα, αφού τραπεζικός δανεισμός δεν υπάρχει, τα δε ίδια κεφάλαια μας, μέσω των ληξιπρόθεσμων που μας οφείλονται, εν τοις πράγμασι μας παρακρατούνται ως «μαξιλάρι» ρευστότητας άλλων. ■

Βάσει στοιχείων του 2016, από τα 8,8 δις ευρώ που κλίθηκαν να πληρώσουν οι καταναλωτές τα 6,8 δις, δηλαδή περίπου το 77%, αντιστοιχούν αμιγώς σε ρεύμα.